

**Filosofická fakulta -katedra sociální práce
Universita Karlova v Praze**

**Posudek na diplomovou práci Bc.Adély Hájkové
„Vliv vzdělání na výkon role mediátora“**

1. Hodnocení úvodu,cíle, hypotéz,rozdělení práce, literatura, metodika

Úvod:

Diplomantka Adéla Hájková si zvolila téma, které u nás nebylo zatím podrobně empiricky zpracováno. Uvádí, že jí mediace zajímala již při bakalářském studiu a protože při magisterském studiu měla možnost pracovat jako figurantka při hraní rolí při zkouškách na zapsaného mediátora, rozhodla se pro toto téma. Zkušenosti z České republiky s realizací mediace na státní úrovni přicházejí až po r.2012, kdy začal platit Zákon o mediaci. I když bylo know how mediace prvním odborníkům v ČR předáno mediátory z USA na počátku 90.let minulého století, rozvíjeno bylo do té doby pouze na nestátní úrovni. Mediace tedy nemá oficiálně dlouhého trvání a předkládaná práce diplomantky má možnost stát se dobrým základem pro další podrobnější studie s daným tématem.

Cíl této diplomové práce bylo zjistit:

- 1)jak předchozí absolvované vysokoškolské vzdělání ovlivňuje výkon role zapsaného mediátora,(sledovala sebereflexi mediátorů)
- 2) jaká je úspěšnost u zkoušek na zapsaného mediátora na Ministerstvu spravedlnosti České republiky i České advokátní komoře.
- 3) jak vidí figuranti, kteří hrají role klientů mediace u zkoušek, výkony mediátorů právníků a neprávníků.

Práce je rozdělena na teoretickou část, na praktickou část a přináší i řadu příloh –literaturu, dotazníky a přehled úspěšnosti zkoušek jak na ministerstvu spravedlnosti, tak i v české advokátní komoře v letech 2013-2015.

Hypotézy: autorka formulovala řadu hypotéz :

- jak původní vzdělání (právnícké či neprávnícké, které ještě rozděluje na humanitního směru a ostatní) ovlivňuje výkon mediátora
- co z externích vlivů ovlivňuje výkon mediátora (výcvik v mediaci, výkon figurantů, typ kauzy- pracovní, obchodní, komunitní, sousedskou, rodinnou a pod)a řadí je dle jednoduchosti či složitosti.
- jak vidí výkony mediátorů samotní figuranti, kteří hráli role při zkouškách na zapsaného mediátora (i když toto bylo pouze doplňkový pohled vzhledem k počtu účastníků)

Teoretická část:

Teoretická část je zastoupena ve dvou třetinách práce. V ní se autorka soustředí na styly a kompetence mediátora, se speciálním pohledem ještě na mediátora rodinných sporů, na kvalifikaci mediátora a na kvalifikační podmínky pro činnost zapsaného mediátora dle Zákonu o mediaci a na vzdělání mediátora u nás, v evropském kontextu a ve vybraných zemích EU. Soustředila se na základní principy mediace, oblasti, kde je mediace nabízena a na techniky, které při poskytování služby mediátor používá.

Pojmenovala i základní směry v mediaci (facilitativní, evaluativní a transformativní). Má tedy široký záběr.

Literatura:

Diplomantka využívá jak literaturu českou, tak i zahraniční a sledovala i materiály na webových portálech, získala tak veliký přehled o daném tématu.

Podle typu literatury (např. Potočková), citovala i historii mediace, zde bych doplnila některá fakta-nezačala jen v komunitní oblasti, ale právě odbřemeněním soudu a to jak u občansko právních, tak i obchodních kauz (str. 15). Při sledování technik spojuje pohledy více mediátorů (Holá, Potočková, Šišková, Plamínek a další). Z textu vyplývá, že metodika je učena mediátory v rámci publikací s rozdílným pohledem na proces i techniky: např. nerozumím jak heuristiku a konfrontaci využívá mediátor (citace Holá, str.22).

Autorka sleduje i proces a na str.29 uvádí, že ve třetí fázi je žádoucí použít techniku tzv. ledolamku jako prostředek pro ověření, zda strany sporu již spolupracují. Tato „tzv.“ledolamka“ je opravdu technika pro 3.fázi, ale používá se pouze v určitých situacích pro odblokování, nikoliv ověření zda již spolupracují.

Praktická část, metodika:

Této části je věnována necelá třetina práce, je však prvním souhrnným zdrojem výsledků rozdílných výkonů mezi mediátory podle právnického a neprávnického vzdělání. Diplomantka použila pro získání dat tzv.**online dotazník**, tedy využila sběr dat pomocí kvantitativní metody. Sama uvádí, že jí byla nápomocna publikace *Jak se vyrábí sociologická znalost*, (Disman, 2000), které dobře porozuměla a formulovala jak otázky, tak pak zpracovávala data formou shrnutí i grafů. Dotazníky zaslala mediátorům zapsaným na webu ministerstva spravedlnosti, z celého seznamu jí odpovědělo 40 % z celkového počtu 157 respondentů. Počet 40 % je v porovnání s průměrem odpovědí dotazů touto technikou velmi dobrý.

Doplňkovou metodou k dotazníkům bylo **elektronické dotazování figurantů**, kteří porovnávali výkon mediátorů u zkoušek mediátora jak na Ministerstvu spravedlnosti ČR, tak České advokátní komoře. Bylo jich velmi málo, avšak také potvrdili rozdíly a základní charakteristiku výkonu sledovaných mediátorů.

Výzkumnou část autorka doplnila o přehledné statistické zpracování uskutečněných zkoušek mediátora na Ministerstvu spravedlnosti ČR a České advokátní komoře.

Autorka interpretuje výsledky s poznámkou, že se jedná o naznačení trendu, nikoliv zjištěný trend, právě s ohledem na celkový počet dotazníků pod 100 jedinců. Toto velmi oceňuji. U tabulek na str. 97-99 mohl být doplněn i znak celkový počet respondentů.

2.Závěr a doporučení:

A.Hájková ověřila hypotézy a potvrdila, že rozdíly mezi mediátory právníky a neprávnickými existují nejen při výkonu mediátora (právníci se více soustředí na fakta a témata jednání a neprávnicki na prožitky stran), ale i při vyhodnocení vlastní sebereflexe mediátora, kdy sami respondenti potvrdovali v otázkách rozdíly v přístupech (právníci více direktivnější, neprávnicki více ošetřující). V rámci doporučení uvedla co změnit (zejména ve vztahu ke kvalifikaci a profesionálnímu růstu mediátorů) či spíše potvrdila, že existující stav je v pořádku. Zákon a zkoušky jsou zatím sledovány krátkou dobu, ale již dnes se objevuje mnoho otázek nad

finálním stavem dané zákonem a vyhláškou a konstatování spokojenosti s daným stavem bude pravděpodobně více diskutabilní.

3. Význam pro praxi:

O výsledcích práce jsem stručně informovala zkoušející komisaře a po sdělení základních trendů –potvrzení rozdílů mezi mediátory s právním a neprávním vzděláním, byl projeven zájem o výsledky diplomové práce jak mezi lektory, kteří mediátory připravují (soustředit se více na limity mediátora dané původním vzděláním), tak i zkušební komisaře, odbor dohledu ministerstva spravedlnosti, i vedení české advokátní kanceláře, kde připravují mediátory právníky. Proto je tato práce důležitým základním materiálem, na který budou moci mnozí výzkumníci navazovat.

4. Ohodnocení:

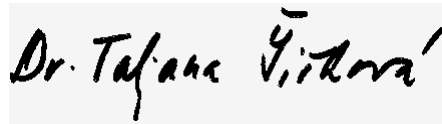
Práci hodnotím jako **výbornou** (s minimem připomínek).

5. Otázky k obhajobě:

- 1.Co znamená přesně „BATNA“ při mediaci, kdy se používá, jaký má průběh?
- 2.Na co by sama osobně upozornila figuranty pro adekvátní práci při hraní rolí při zkouškách na zapsaného mediátora?
- 3.Co umožňuje mediace při řešení konfliktu na rozdíl od poradenství, sociální práce, arbitráže, soudního procesu či terapie?

3

V Praze, dne 6.6.2015

PHDr.Tatjana Šišková